

**ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ И
ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ ЗА БРЕМЕНИ В ЖЕНСКА КОНСУЛТАЦИЯ
В УСЛОВИЯТА НА КОВИД -19**

Недялка Атанасова

Университет „Проф. д-р Асен Златаров“
ФОЗЗГ, Катедра „Здравни грижи“ Бургас 8010
к-с Славейков бул. “Проф. Якимов”№1
e- mail mama02@abv.bg

Резюме: Въведение: В края на 2019 г. заболяването Covid-19 се разпространи бързо и засегна милиони хора (615 милиона) по света.. Бременните жени са рискова група пациенти, които се нуждаят от по-често наблюдение, медицински прегледи, изследвания. Това предполага и стриктна организация на работа на Женската консултация по време на пандемия.

Цел: Да се анализира мнението на гинеколози, общопрактикуващи лекари и бременни жени относно организацията на работа и здравни грижи в Женската консултация по време на усложнена здравна обстановка (пандемия).

Материали и методи: анализ на научна литература и статистика, анкетиране на респонденти - акушер-гинеколози, общопрактикуващи лекари и бременни жени, преболедували Covid 19 от област Бургас за периода 2020-2022 г.

Резултати и обсъждане: Въз основа на проведеното изследване се установи, че заболеваемостта от Covid 19 сред бременните и родилките е относително ниска на фона на общата заболеваемост. Разработването и внедряването на „Алгоритъм за осигуряване на здравни грижи за бременни жени по време на пандемия“ би улеснило работата на Женската консултация. Препоръчително е в програмата „Майчино здравеопазване“ да се включи поставяне на ваксина срещу Covid 19 по време на бременност или след раждане.

Заключение: Проучването е проведено само в един регион и сред малка група бременни жени и лекари. Получените резултати и тяхната интерпретация постигнаха целта и показаха, че организацията на дейностите и здравеопазването в Женската консултация е добра.

Ключови думи: Ковид 19, бременност, здравни грижи, организация на дейности, Женска консултация

**ORGANIZATION OF ACTIVITIES AND HEALTH CARE FOR PREGNANTS IN
THE CONSULTING CABINET FOR MATERNAL CARE IN THE CONDITIONS OF
COVID-19**

Nedyalka Atanasova

Prof. Dr. Asen Zlatarov University, Health Care Department
Burgas 8010k-s Slaveikov bul. “Prof. Yakimov”№1
e-mail mama02@abv.bg

Abstract: Introduction: In late 2019, the Covid-19 disease spread rapidly and affected millions of people (615 million) worldwide.. Pregnant women are a risky group of patients who require

more frequent monitoring, medical examinations, tests. This also assumes a strict organization of work of The Consulting Cabinet for Maternal Care/CCMC/ during a pandemic.

Objective: To analyze the opinion of gynecologists, general practitioners and pregnant women, regarding the organization of work and health care in the CCMC during a complicated health situation (pandemic).

Materials and methods: analysis of scientific literature and statistics, questing of respondents - obstetrician-gynecologists, general practitioners and pregnant women who have suffered from Covid 19 from the Burgas region for the period 2020-2022.

Results and discussion: Based on the conducted reseach it was found that the illness of Covid 19 among pregnant women or women in labor is relatively low against the background of the general incidence. The development and implementation of the "Algorithm for providing health care for pregnant women during a pandemic" would facilitate the work of the CCMC. It is recommended to include in the "Maternal Healthcare" program, administration of a vaccine against Covid 19 during pregnancy or after delivery .

Conclusion: The study was conducted only in one region and among a small group of pregnant women and doctors The obtained results and their interpretation achieved the goal and showed that the organization of activities and health care in the CCMC is good .

Keywords: Covid 19, pregnancy, health care, organization of activities, The Consulting Cabinet for Maternal Care

1. Въведение

В края на 2019 г. болестта от Ковид - 19 бързо се разпространи и обхвана милиони хора (615 милиона) в световен мащаб. Това наложи обединяване на знанията на световни учени, и на усилията на правителствата в борбата с корона вирусната инфекция.[1] Човечеството премина през най-тежките периоди на пандемията и след въведените ограничителни мерки и ваксинацията, към настоящия момент заболяемостта рязко започна да намалява в световен мащаб. По данни на Единния Информационен портал у нас към момента общия брой на заболелите у нас е 1 256 266, а броя на починалите е 37 704. Най- голяма заболяемост беше отчетена сред възрастовите групи от 30-39г, 60-69г, 70-79г, а най- висока смъртност - в групата на 70-79г.[2] Най- малко засегнати от вируса останаха децата и по- младите хора. Медицинските специалисти, които отговарят не само за своето собствено здраве, но и за здравето на бременните жени са акушер-гинеколозите и акушерките. Ковид-19 засегна голяма част и от бременните, въпреки предпазните мерки, определени от СЗО и правителствата на всяка една държава като лична хигиена - често миене на ръце, носене на предпазни маски, спазване на дистанция, избягване събиране на повече хора в помещение и др.[4-9] Информацията от публикуваните материали към сегашния момент е оскъдна. Статистическите данни са за открити заразени от корона вирус бременни, постъпващи за раждане. Повечето от резултатите са за отделна болница. Екип от лекари от Парижкия университет публикува в научното списание PLoS Medicine, цитирайки Националната база данни за хоспитализации, че от 244 466 бъдещи майки, хоспитализирани за раждане - 874 или 0.36% са били с положителна проба за инфекция със SARS-Cov-2.[5] У нас данните също са свързани предимно с заболяемостта от Ковид 19 при прием на бременни за раждане. Практически не могат да се открият данни за заболяемостта по време на бременност преди момента на хоспитализация. Бременните жени са група пациенти, които изискват по често наблюдение, измервания, изследвания. Това налага и адекватна организация на работата в Женската консултация. Липсата на досегашен опит и бързото разпространение на болестта Ковид -19, доведоха до различни мнения по отношение на това дали бременните трябва да продължат да посещават ЖК или да се консултират по телефона.

2. Цел

Цел на настоящото проучване е: Да се анализира мнението на акушер-гинеколози, лични лекари и бременни жени, относно организацията на работа и здравните грижи в Женска Консултация по време на усложнена здравна обстановка (пандемия).

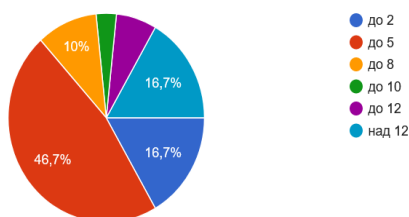
3. Материали и методи

Извършени са анализ на научна литература и статистики от ЕИП, РЗИ, НЗОК; Анкетирани на респондентите - акушер-гинеколози, лични лекари и бременни, преболедували от Ковид 19 от регион Бургас за периода 2020-2022г. Анкетирането продължи три месеца –от юли до септември 2022г. По данни на НЗОК за периода 2020-2022 г, активните регистрации в регистър „Майчино здравеопазване“ са варирали около 2049 бременни/родилки на месец.[3] Акушер-гинеколозите водещи програма „Майчино здравеопазване“ са 48-50, само един е личния лекар водещ програма „Майчино здравеопазване“.

4. Резултати и обсъждане

Анкетирани са 38 акушер-гинеколози, 90,9% от които са имали бременни/родилки болни от Ковид 19.

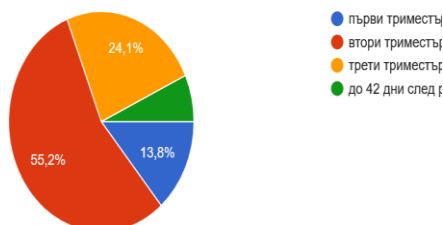
5. Ако сте имали болни през посочения период/март2020-март2022г/ посочете техния брой?
30 отговора

Фиг. 1 Брой болни бременни от Ковид 19

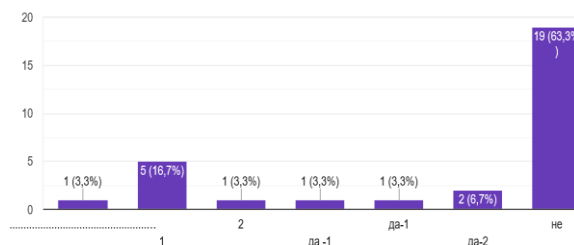
От 38 931 бременни регистрирани по програма „Майчино здравеопазване“ наблюдавани от 38 акушер-гинеколози в периода 2020-2022г от Ковид 19 са се разболели 252 – 0.0065%

7. В кой период от бременността са били заболелите жени?
29 отговора

Фиг.2 Период на бременността на болните

10. Имали ли сте бременни и родилки с усложнения след преболедуване от Ковид 19? Моля, посочете техния брой
30 отговора

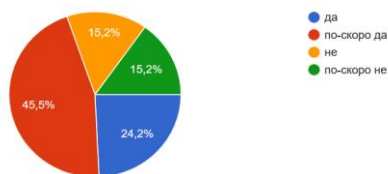

Фиг.3 Бременни и родилки с усложнения

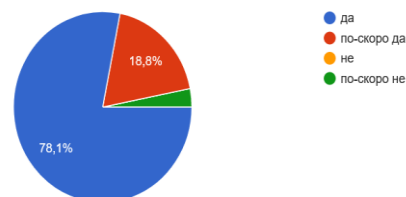
Болшинството от наблюдаваните бременните са във възрастовата група- 26-32г. Повечето от бременните боледували от Ковид 19 са били във втори триместър от бременността- 55.2%. Анкетираните лекари /56%/съобщават , че са имали средно по 2 хоспитализирани от общия брой разболели се. Само 11от 252 бременни са били боледувалите с усложнения през посочения период/2020-2022/. Всички болни са

контактували по телефона с наблюдаващия ги акушер-гинеколог. В лечението им са участвали , както личния лекар така и акушер-гинеколога. Много разнородни са мненията на акушер-гинеколозите относно начина на наблюдение на болни от Ковид19 бременни /родилки- 33%-отговарят че е възможно при добра организация на работа на ЖК, 21% са готови да провеждат консултация, 18% не предпочитат да приемат болни в консултацията дори и леки случай, 28% са колебаят . На въпроса дали акушер-гинеколога или личния лекар трябва да е в непрекъснат контакт с болната бременна/родилка отговора е в полза на личния лекар-40.6% .

15. Смятате ли ,че е необходима реорганизация на ЖК, така че да се дава възможност за провеждане и в обстановка на пандемия?
33 отговора

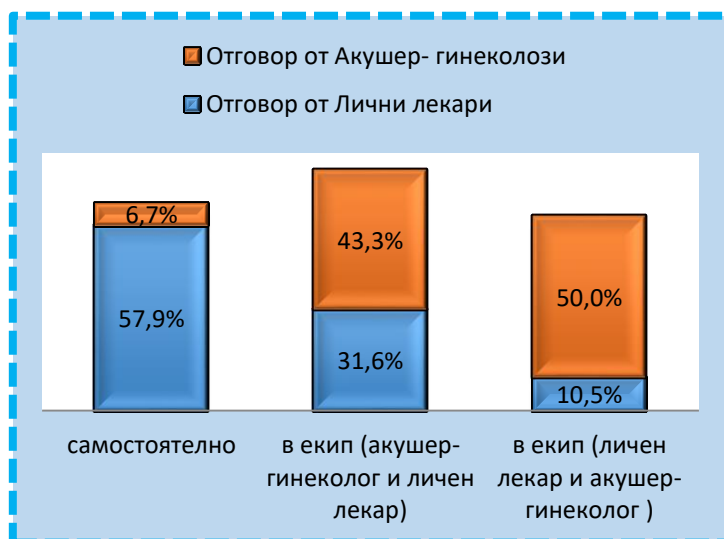
16. Според вас ,необходимо ли е изработване на Алгоритъм за здравни грижи полагани за бременни в ЖК по време на пандемия?
32 отговора

Фиг.4 Нужда от реорганизация в ЖК Фиг.5 Необходимост от изготвяне на Алгоритъм

По-малко от половината – 46% от анкетираните АГ специалисти смятат че е необходима реорганизация на ЖК ,за да може да работи ефективно в обстановката на пандемията, а изготвянето на Алгоритъм на работа е категорично необходимо-78.1%. Ролята на акушерката в работата на ЖК е важна- 28.1% и безспорно необходима-59.4% според лекарите работещи по програмата „Майчино здравеопазване“.

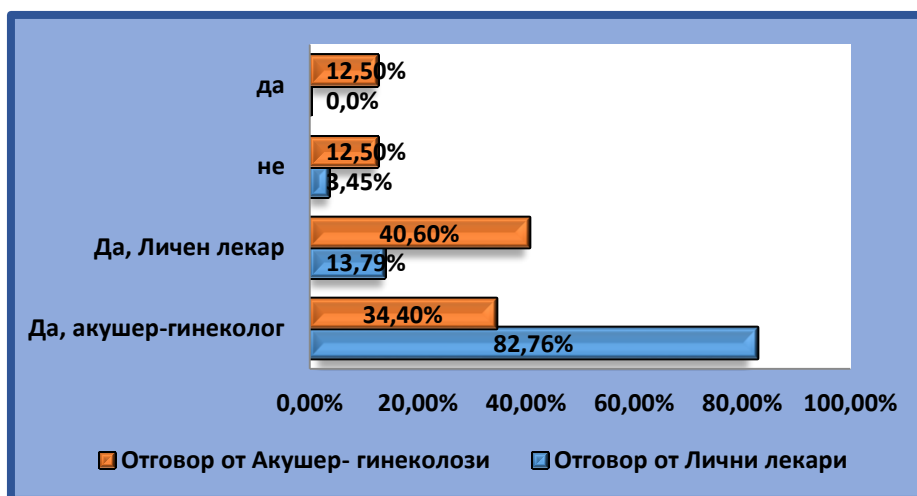
Проведената Анкета №1 с личните лекари е със същите въпроси ,които са задавани и на акушер-гинеколозите. От данни по НЗОК се оказа , че от регион Бургас има само един лекар работещ по програмата „Майчино здравеопазване“. Във връзка с целта на проучването , се анкетираха допълнително 30 лични лекари с най-големите практики в региона , обслужващи предимно хора във възрастовата група- 20- 40г. При техните отговори тежест имаха следните въпроси:

Фиг. 6 На въпроса „Как участвахте в лечението и наблюдението на заболелите бременни/ родилки? „

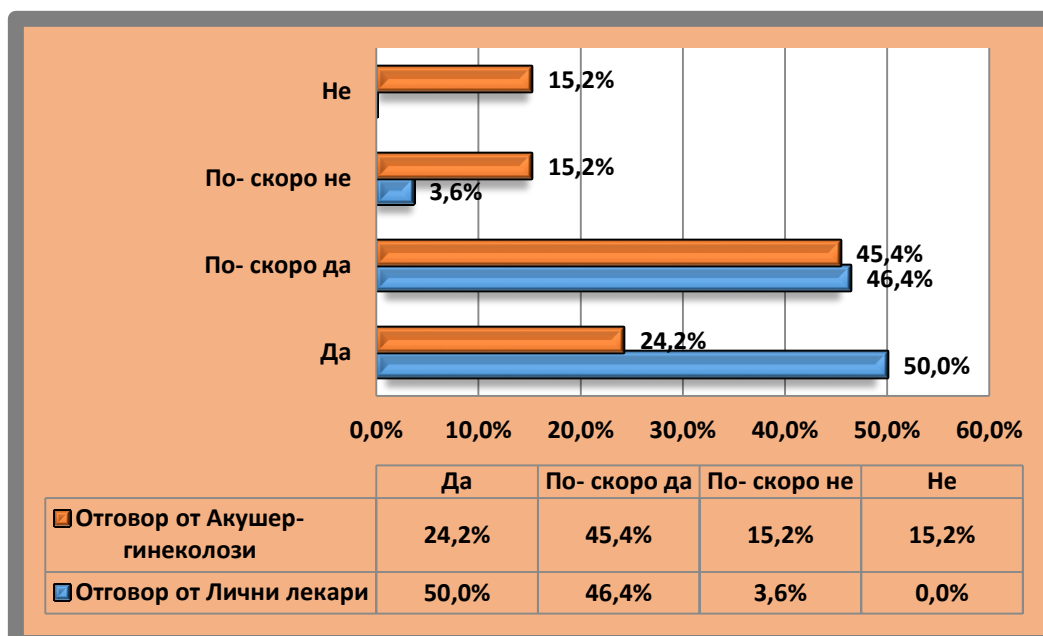
Според резултатите от анкетата се вижда , че макар и не пряко наблюдаващи бременността , личните лекари имат отношение към заболелите от Ковид 19 бременни и

родилки. Самостоятелно е било участието в лечението на бременните болни от Ковид 19 на 57.9% от анкетиранияте лични лекари/29/, което е напълно обяснимо ,те бяха отговорни за назначаване на терапията по протокол. При съпоставените отговори е видно, че екипната работа е важна и необходима.

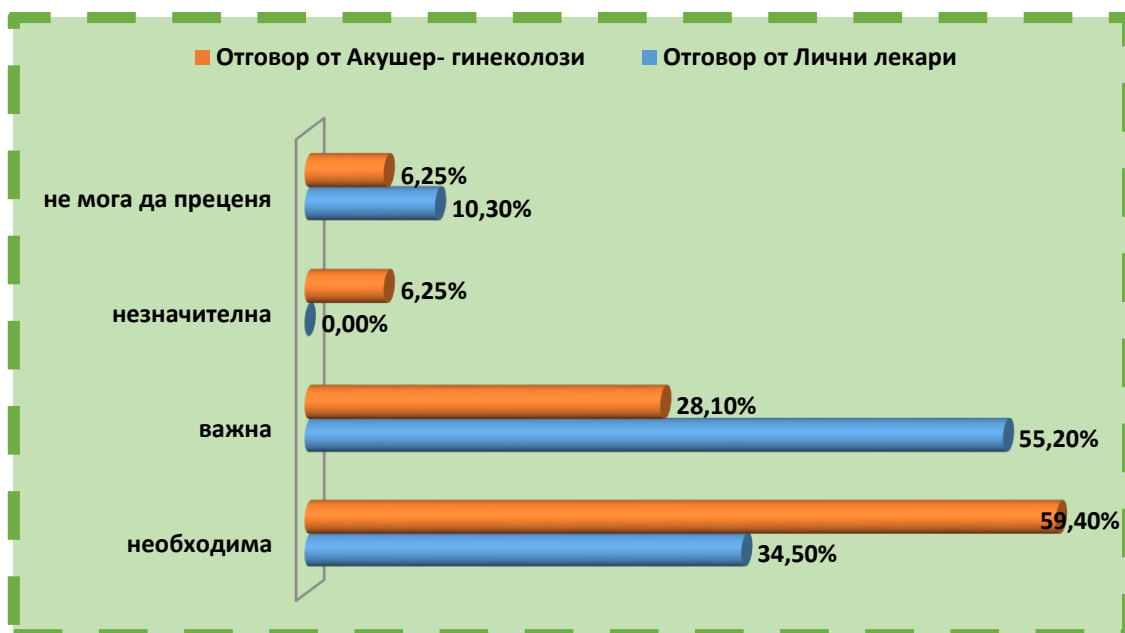
Фиг.7 По време на лечението на болна от Ковид 19 бременна/ родилка, трябва ли лекаря наблюдаващ бремеността да е в непрекъснат контакт с нея?

По време на лечението на болна от Ковид 19 бременна/ родилка, и АГ специалистите и личните лекари смятат, че лекуващия лекар трябва да е в контакт с болния пациент. В случая става ясно, че акушер-гинеколозите посочват личния лекар , той посочва акушер-гинеколога. Потвърждава се нуждата от екипна работа.

Фиг.8 Смятате ли , че е необходима реорганизация на ЖК, така че да се дава възможност за провеждане и в обстановка на пандемия?

Мнението на анкетиранияте за реорганизация на работата на ЖК по време на пандемия е положително –96.4 % от лични лекари и 69.6 % от АГ специалисти ,смятат че е необходима. Всички са единодушни ,че е нужен алгоритъм за работа на ЖК.

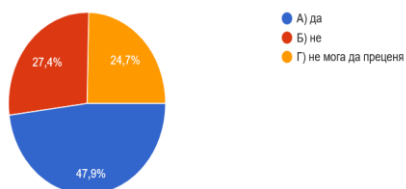
Фиг.9 Как определяте ролята на акушерката в този процес

Както акушер-гинеколозите ,така и лични лекари определят ролята на акушерката като важна и необходима.

Чрез Анкета №2 потърсихме мнението на бременни и родилки през 2020-2022г от регион Бургас. 77 жени отговаряха на следните въпроси: Делът на бременните боледували от Ковид 19 е 59.7% , а 26% са родилките/до 42 ден след раждането. Останалите 14% са били в контакт с болни лица. През всички периоди на бременността е имало болни бременни. Установяването на заболяването е ставало най-често по проявени симптоми , след тест направен в къщи, и много малък процент при постъпване в лечебно заведение- 2.8%. Най-често заболяването от Ковид 19 е протичало средно тежко без усложнения , в 42.4% от заболелите леко ,почти безсимптомно. При появата на първите симптоми заболелите бременните /родилки са потърсили следящия бременността акушер гинеколог-51.7% , а 42.2% личния лекар. Непрекъснатият контакт се е осъществявал предимно по телефона и с личния лекар и с акушер-гинеколога.

10. Смятате ли, че по време на боледуването/карантината е добре да бъдете посетени от водещия бременността или акушерка у дома при спазване на строги противоепидемични мерки?

73 отговора

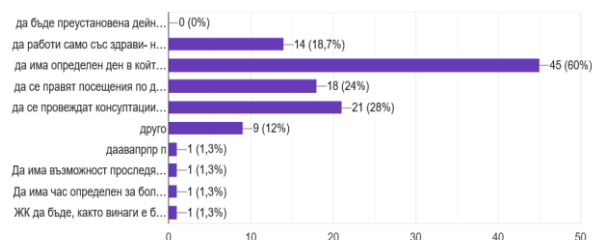

При нужда от посещение у дома от лекар или акушерка по време на боледуването половината от анкетираните са отговорили положително , а от другата половина не считат това за необходимо или не могат да преценят.

Фиг.10 Необходимост от домашно посещение при бременни по време на боледуването или карантината

12. Какво е вашето мнение, относно организацията на работата на ЖК по време на пандемия?

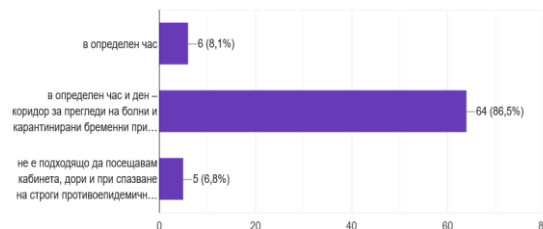
75 отговора

Фиг.11 Необходимост от посещение на кабинета при нужда, по време на боледуването

11. Смятате ли, че по време на боледуването/карантината при нужда от ехограф или друга манипулация е добре да посетите кабинета на наблюдаващия бременността?

74 отговора

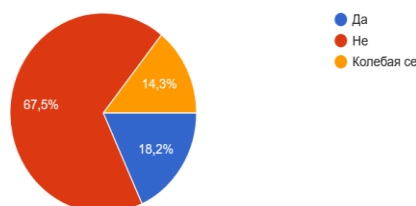

Фиг.12 Мнение на бременните за организация на работа на ЖК по време на пандемия

Повече от половината /64/ боледуващи или карантинирани бременни са готови да посетят ЖК при необходимост/ехограф, манипулации, измервания, следене на ДСТ/ в определен час и ден. Организацията на работа на ЖК по време на пандемия според анкетираните бременни/родилки е да има определен ден, в който да се консултират болни и карантинирани/45 от жените/, да имат възможност да се консултират при нужда и по телефона /21/, както и да се правят посещения по домовете от акушерка /18/.

13. Бихте ли си поставили ваксина, ако не сте преболели?

77 отговора

Фиг. 13 На въпроса бихте ли си поставили ваксина преобладаващият отговор е не.

5. Обобщения и изводи

На база проведените анкети сред лекари и пациенти /бременни и родилки/ за периода 2020-2022г в регион Бургас достигнахме до следните изводи: Заболеваемостта от Ковид 19 сред бременни (родилки) е сравнително ниска на фона на общата заболеваемост - от 38 931 бременни регистрирани по програма „Майчино здравеопазване“ наблюдавани от 38 акушер-гинеколози в периода 2020-2022г в регион Бургас, от Ковид 19 са се разболели 252 – 0.0065%.

1. През посочения период организацията на работа в ЖК е била добра и не се нуждае от кардинални промени.
2. Необходимо е създаването на Алгоритъм за здравни грижи в Женската консултация по време на пандемия и висок риск от заразяване със силно вирулентен щам.
3. Необходимо е да се включи в програмата по „Майчино здравеопазване“ прилагане на ваксина срещу Ковид 19 по време на бременност и след раждане по желание на пациента.

6. Заключение

Проучването е проведено само в един регион и сред неголяма група бременни и лекари, проследяващи бременността и би могло да се разшири за в бъдеще. Получените резултати и тяхната интерпретация постигнаха целта и показаха, че организацията на дейностите и здравните грижи в Женската консултация по време на пандемия са добри. Някои малки промени, биха довели до улесняване и подобряване на работата в това важно звено от извън болничната помощ, каквото е Женската консултация.

Библиография:

1. <https://www.puls.bg/bremennost-i-razhdane-c-36/kakvo-e-vliianiето-na-covid-19-vrkhу-bremennostta-i-razhdaneto-n-43105>
2. Единен Информационен Портал
3. Информация от НЗОК- писмо № РД-19-141/01.07. 2022Г
4. Статистически данни от РЗИ/официална страница
5. https://www.healthysurrey.org.uk/_data/assets/pdf_file/0018/250920/FAQs_Bulgaria_n_compressed.pdf
6. <https://clinica.bg/20931-Pri-bremennite-KOVID-proticha-po-tejko>
7. Harvard Women's Health Watch
8. <https://acibademcityclinic.bg/tokuda/medicinski-deinosti/detaili/pod-stranica/akusherstvo-i-ginecologiya/covid-19->
9. Centre for Disease Control (CDC) <https://www.cdc.gov/>
10. <https://www.unicef.org/bulgaria/>